

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft een aantal vragen en opmerkingen ter beantwoording voorgelegd aan de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Defensie over het verslag van het archiefonderzoek naar de beëindiging van de gijzeling in een trein bij De Punt in 1977 en de daarmee samenhangende gijzeling van een lagere school te Bovensmilde (kamerstuk 34 000 VI, nr. 19).

De voorzitter van de commissie,
Jadnanansing

Adjunct-griffier van de commissie,
Tielens-Tripels

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng van de leden van de PvdA-fractie en de SP-fractie

De leden van de PvdA-fractie en van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het uitgebreide rapport over de beëindiging van de gijzeling bij De Punt in 1977 en hebben daarover nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van voornoemde fracties merken op dat in het rapport wordt gewezen op de expliciete aanwijzingen over geweldsgebruik die voor de mariniers die de trein in gingen was opgesteld. Als de gijzelnemers zich duidelijk waarneembaar zouden overgeven, mocht niet op hen worden gevuurd, maar zou de krijgsgevangenenprocedure worden toegepast. Zij vragen waarom de definitie «duidelijk waarneembaar overgeven» is gehanteerd bij de beëindiging van de kaping. Is het immers niet zo dat een (zwaar) gewonde kaper zich onmogelijk duidelijk waarneembaar zou hebben kunnen overgeven? Werd hierdoor niet erg veel ruimte gelaten op (zwaar) gewonde, feitelijk weerloze kapers te schieten?

Voornoemde leden constateren dat over de bevoegdheid tot het gebruik van geweld van mariniersgroep vijf in het rapport staat dat in het plan voor deze groep de term «overgeven» is gewijzigd in «duidelijk waarneembaar overgeven». Deze leden vragen of kan worden toegelicht waarom dit het geval was. Wat betekende deze wijziging in de praktijk voor de mogelijkheden voor het optreden van deze mariniersgroep?

De aan het woord zijnde leden constateren in het rapport onduidelijkheid blijft bestaan over de doodsoorzaak van een aantal kapers. Zij vinden dit onwenselijk. Achten de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Defensie het mogelijk door middel van een vervolgonderzoek hier alsnog helderheid over te verschaffen? Zo ja, zijn zij bereid hiertoe opdracht te geven? In het rapport staat dat vermoed werd dat in de kop van de trein de meeste weerstand kon worden verwacht. Op basis van welke informatie werd deze inschatting gemaakt?

De leden van de PvdA- en de SP-fractie willen voorts graag weten of de autopsierapporten en de onderzoeksrapporten van het Gerechtelijk Laboratorium en van de technische recherche Rijkspolitie, die de basis vormen van het rapport Beckers, zijn geraadpleegd? Zo nee, waarom niet? De conclusies uit het rapport Beckers worden ondersteund door mondelinge getuigenverklaringen. Waarom zijn er geen getuigen gehoord en zijn de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Defensie van mening dat het onderzoek zonder deze mondelinge getuigenissen afdoende is geweest en de getrokken conclusies hiermee worden ondersteund? Kan het antwoord worden toegelicht?

Voornoemde leden merken op dat voormalig Minister van Justitie Van Agt de Kamer op 23 juni 1977 heeft medegedeeld dat toen de mariniers in de trein waren binnengedrongen, er geen schot is gelost op een kaper die zich niet door middel van een vuurwapen verzette. Het rapport concludeert dat deze mededeling niet overeenkomt met de bevindingen van het archiefonderzoek. Dat roept de vraag op hoe het mogelijk is dat de Kamer in 1977 onjuist is geïnformeerd. Is de regering bereid hier aanvullend onderzoek naar te doen? Zo nee, waarom niet?

De aan het woord zijnde leden vinden het voorts verontrustend dat onduidelijkheid blijft bestaan over wat de weduwe van de heer Van Baarsel is medegedeeld over de doodsoorzaak van haar man. In het rapport wordt gemeld dat de weduwe een uittreksel uit het autopsierapport heeft gekregen, maar dat dit stuk niet meer beschikbaar is. Kan

worden toegelicht hoe dit mogelijk is? Ook staat in het rapport dat niet meer is vast te stellen of de aan de weduwe gegeven informatie inhield dat een gijzelnemer voor de dood van de heer Van Baarsel verantwoordelijk moest worden gehouden. Waarom is dit niet meer vast te stellen? Is er is vanwege deze kwestie contact geweest met de weduwe? Kan worden medegedeeld wat zij in reactie daarop heeft laten weten? Heeft zij aangegeven dat haar is medegedeeld dat één of meerdere kapers verantwoordelijk zouden zijn voor de dood van haar man?

De leden van de PvdA- en de SP-fractie hebben nog enkele vragen over het contact met de Molukse gemeenschap. Is er naar aanleiding van het uitkomen van het archiefonderzoek contact geweest met de Molukse gemeenschap en/of de nabestaanden van de omgekomen gijzelnemers? Zo ja, op welke manier en wat is de indruk van de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Defensie van dat moment? Nog voordat het archiefonderzoek naar buiten kwam hebben nabestaanden de Staat civielrechtelijk aansprakelijk gesteld voor de dood van hun familieleden. Bestaat de indruk dat het archiefonderzoek verhelderend heeft gewerkt bij de nabestaanden? Zo ja, op welke manier heeft zich dat geopenbaard? Zo nee, welke vragen leven er nog? Als er nog geen contact is geweest met de Molukse gemeenschap in het algemeen en de nabestaanden in het bijzonder, zijn de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Defensie dan bereid dit alsnog te doen?